

Číslo záznamu: Z-PUSR-048230/2024

Číslo spisu: S-PUSR-009149/2024

Bratislava, 17. 06. 2024

Pamiatkový úrad Slovenskej republiky podľa § 26 ods. 1 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok) v znení neskorších predpisov

**doručuje VEREJNOU VYHLÁŠKOU
oznámenie o vydaní rozhodnutia:**

Pamiatkový úrad Slovenskej republiky ako miestne a vecne príslušný správny orgán v zmysle ustanovenia § 9 ods. 3 § 10 ods. 2 písm. e) zákona č. 49/2002 Z. z. o ochrane pamiatkového fondu v znení neskorších predpisov (ďalej iba „pamiatkový zákon“) vydáva podľa § 15 ods. 1 pamiatkového zákona v súlade s ustanovením § 46 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok) v znení neskorších predpisov (ďalej iba „správny poriadok“) toto

rozhodnutie:

Pamiatkový úrad Slovenskej republiky podľa ustanovenia § 15 ods. 1 pamiatkového zákona v spojení s ustanovením § 2 ods. 2 pamiatkového zákona

vyhlasuje za národnú kultúrnu pamiatku

cintorín vojnový v obci Výrava, okres Medzilaborce, nachádzajúci sa na pozemku parcely KN C 618 a KN E 1163/1, 1164/1, k. ú. Výrava.

Právny vzťah k pozemku parcely KN C 618 vedenej ako „*lesný pozemok*“ nie je evidovaný na liste vlastníctva (vlastník nie je známy). V zmysle listu vlastníctva č. 407 je pozemok parcely KN E 1164/1 evidovaný ako „*orná pôda*“ v podielovom spoluvlastníctve fyzických osôb a právnickej osoby. V zmysle listu vlastníctva č. 451 je pozemok parcely KN E 1163/1 evidovaný ako „*orná pôda*“ v podielovom spoluvlastníctve fyzických osôb. Správcom cintorína je Obec Výrava, Výrava 100, 067 16 Výrava.

Odôvodnenie

V zmysle § 2 ods. 3 pamiatkového zákona je kultúrna pamiatka podľa tohto zákona huteľná vec alebo nehnuteľná vec pamiatkovej hodnoty, ktorá je z dôvodu ochrany vyhlásená za kultúrnu pamiatku.

Pamiatkový úrad Slovenskej republiky (ďalej len „Pamiatkový úrad SR“) začal dňa 02. 05. 2024 správne konanie vo veci vyhlásenia vojnovéhocintorína v obci Výrava za národnú kultúrnu pamiatku na základe podkladu pre vyhlásenie národnej kultúrnej pamiatky (ďalej len „podklad“) vypracovaného v zmysle § 15 ods. 2 písm. a) pamiatkového zákona Krajským pamiatkovým úradom Prešov.

V zmysle § 14 ods. 1 správneho poriadku účastníkom konania je ten, o koho právach, právom chránených záujmoch alebo povinnostiach sa má konať alebo koho práva, právom chránené záujmy alebo povinnosti môžu byť rozhodnutím priamo dotknuté. Podľa § 14 ods. 2 správneho poriadku účastníkom konania je aj ten, komu osobitný zákon také postavenie priznáva. Účastníkom konania je podľa § 15 ods. 3 pamiatkového zákona vlastník veci, ktorá je predmetom konania o vyhlásení za kultúrnu pamiatku. Ak má byť vyhlásená za kultúrnu pamiatku nehnuteľná vec, účastníkom konania je aj obec.

Oznámenie o začatí správneho konania spolu s podkladom bolo obci Výrava doručené prostredníctvom elektronickej schránky dňa 02. 05. 2024. Z dôvodu neznámych účastníkov konania (nezaložený list vlastníctva k pozemku – parc. KN C 618) správny orgán podľa § 26 ods. 1 správneho poriadku v spojení s § 18 ods. 3 správneho poriadku oznámil začatie správneho konania verejnou vyhláškou. Verejná vyhláška bola na úradnej tabuli správneho orgánu vyvesená dňa 03. 05. 2024 a zvesená dňa 20. 05. 2024. Na úradnej tabuli Obecného úradu Výrava bola verejná vyhláška vyvesená dňa 20. 05. 2024 a zvesená dňa 11. 06. 2024. Pätnásty deň vyvesenia verejnej vyhlášky je dňom doručenia. Pamiatkový úrad ako správny orgán v súlade s ustanovením § 33 ods. 2 a § 27 ods. 1 správneho poriadku dal účastníkom konania možnosť pred vydaním rozhodnutia vyjadriť sa k podkladu rozhodnutia. Do podkladu bolo možné nahliadnuť aj na Obecnom úrade Výrava a na Pamiatkovom úrade SR. K podkladu sa účastníci konania v stanovenej lehote nevyjadrili.

Pamiatkový úrad SR v priebehu správneho konania zistil skutočný stav veci tak, ako to ustanovuje § 32 ods. 1 správneho poriadku, pričom vychádzal najmä z predloženej historickej, urbanistickej a architektonickej charakteristiky vojnového cintorína a následne posúdil splnenie kritérií podľa § 15 ods. 1 pamiatkového zákona, podľa ktorého sa vec, alebo súbor takýchto vecí, ktorý má pamiatkovú hodnotu, vyhlasuje za národnú kultúrnu pamiatku. Keďže podklad pre vyhlásenie veci za národnú kultúrnu pamiatku jednoznačne preukázal pamiatkovú hodnotu, ktorou je podľa § 2 ods. 2 pamiatkového zákona súhrn významných historických, spoločenských, krajinných, urbanistických, architektonických, vedeckých, technických, výtvarných alebo umelecko-remeselných hodnôt, pre ktoré môžu byť veci predmetom individuálnej alebo územnej ochrany, došlo k splneniu kritérií na vyhlásenie vojnového cintorína Výrava – Kóta 600 za národnú kultúrnu pamiatku vo verejnom záujme.

Správny orgán vychádzal zo skutočnosti, že vojnový cintorín Výrava – Kóta 600 je cenným dokladom bojov v medzilaboreckom regióne v rámci prvej svetovej vojny, ktorá zasiahla územie dnešného severovýchodného Slovenska len okrajovo. Rozlohou (470 m²), počtom hrobových miest (20), pričom na cintoríne sa nachádza 6 spoločných hrobov a 14 šácht a počtom pochovaných vojakov (636) medzi stredne veľké vojnové cintoríny v okrese Medzilaborce. Z pohľadu architektonického riešenia patrí medzi cintoríny s jasne vymedzenou a čitateľnou architektúrou, ide o unikátne a jedinečné architektonické dielo neznáameho autora. Z typologického hľadiska patrí medzi lesné cintoríny, nakoľko sa v súčasnosti celý ukrýva v lesnom poraste.

Cintorín je situovaný v extraviláne obce, v lesnom poraste nad obcou, cca 1 km západne vzdušnou čiarou od obce a cca 300 m južne od vojnového cintorína Výrava – Pod Kobylou, na kóte 600. Vznikol už počas prvej svetovej vojny v roku 1916 a je pozostatkom ťažkých bojov, ktoré sa v tejto oblasti konali na jar 1915. Pôvodný náčrt cintorína z roku 1917 je vyhotovený nemeckou armádou a sekundárny z roku 1925 vyhotovený miestnymi žandármi. Po skončení druhej svetovej vojny

starostlivosť o cintorín začala upadať, vojnový cintorín dlhé roky chátral a postupne ho pohltil les. V roku 2009 bol cintorín obnovený do podoby, akú mal v roku 1915. Plocha vojnového cintorína bola očistená od náletových drevín a lístia, boli upravené hrobové polia, postavila sa nová kamenná mohyla s centrálnym brezovým krížom a na upravené hrobové polia boli inštalované malé brezové kríže. V roku 2011 prešiel cintorín opätovne obnovou, pričom po jej ukončení nadobudol podobu z 30. rokov 20. storočia. Predmetná obnova bola realizovaná na základe dobových fotografií. Súčasťou obnovy bolo i vybudovanie spojovacej komunikácie medzi vojnovým cintorínom Výrava – Kóta 600 a Výrava – Pod Kobyľu.

Vojnový cintorín Výrava – Kóta 600 má pôdorys nepravidelného kosodĺžnika, areál cintorína je ohradený plotom z drevených kolov a ostnatého drôtu, so vstupnou bránou situovanou uprostred jeho severnej časti. V strede cintorína sa nachádza kamenná mohyla. Na ploche cintorína sa nachádza 20 hrobov, každý hrob je v teréne dobre identifikovateľný a označený jednoramenným drevným krížom z guľatiny s plechovou nápisovou tabuľou s údajmi o počtoch pochovaných vojakoch v jednotlivých hroboch ako aj letopočtami 1914 – 1915 identifikujúcimi roky, v ktorých v danej lokalite prebiehali vojenské operácie. Všetky hroby spadajú do kategórie spoločných alebo masových hrobov. V šiestich spoločných hroboch sa podľa historického náčrtu nachádzajú po 2 – 3 pochované obete. Počet hrobov na tomto cintoríne dopĺňa 14 šácht. Celkovo by malo byť podľa archívnych prameňov na cintoríne pochovaných 636 vojakov. Z nich asi 172 až 217 patrilo k nemeckej národnosti, národnosť zvyšných vojakov nie je možné určiť.

Vojnový cintorín je nositeľom súboru pamiatkových hodnôt:

Hodnoty historickej a spoločenskej: Vojnový cintorín v obci Výrava – Kóta 600 je významným historickým nehnuteľným dokumentom (symbolom, mementom), nachádzajúcim sa v katastri obce, pripomínajúcim vojnové operácie z prvej svetovej vojny, vrátane ich ničivých dôsledkov (vojnové obete), prebiehajúce v jej okolí na prelome rokov 1914 – 1915. V obci sa nachádzajú ešte ďalšie dva vojnové cintoríny, evidované ako národná kultúrna pamiatka, a to v časti Výrava – Pod Kobyľou a Výrava – Pod Kudrovcom. Historická hodnota tunajšieho vojnového cintorína spočíva tiež v tom, že je cenným dokladom rôznych spôsobov starostlivosti o toto pietne miesto od jeho založenia po súčasnosť. Vojnový cintorín zároveň predstavuje pietne miesto tam pochovaných padlých vojakov, spojené s prejavom úcty voči ich odvahe, statočnosti a hrdinskému boju za krajinu, národy, resp. myšlienky, pre ktoré obetovali svoje ľudské životy. Spoločenská hodnota predmetného cintorína spočíva tiež v tom, že na jeho ploche sú bok po boku pochovaní vojaci znepriatelených armád – rakúsko-uhorskej a ruskej. Ide o vysoký prejav humánosti, vychádzajúci z myšlienky, že po smrti niet nepriateľa a každý vojak, ktorý zahynul v boji za svoju vlasť, resp. národ, je hrdinom, ktorý v dejinách nemá obdobu.

Hodnoty krajinnej: Vojnový cintorín v obci Výrava – Kóta 600 spoluvytvára od svojho založenia (výstavby) po súčasnosť ráz (kultúrnej) krajiny, z typologického hľadiska radíme predmetný vojnový cintorín ako lesný cintorín. Tvorí tak súčasť krajiny, kooptuje sa do nej, stáva a jej prirodzenou súčasťou a súčasne dokumentuje jej citlivé pretvorenie človekom.

Hodnoty architektonickej: Vojnový cintorín predstavuje z architektonického hľadiska unikátne a jedinečné architektonické dielo neznámeho architekta. Štruktúra areálu vojnového cintorína, rozmiestnenie hrobových polí, situovanie centrálného pietneho miesta na ploche cintorína i samotný výber miesta pre jeho zriadenia v rámci urbanistickej štruktúry sídla sú odrazom premysleného architektonického a urbanistického zámeru. Vojnový cintorín vo vzťahu k obci má výnimočné a nezastupiteľné miesto, už vyše 100 rokov predstavuje jednu z architektonických dominánt v obci.

Ústava Slovenskej republiky č. 460/1992 Zb. v znení neskorších ústavných zákonov v čl. 44 ods. 2 ukladá každému povinnosť chrániť a zveľaďovať životné prostredie a kultúrne dedičstvo. Podrobnosti o právach a povinnostiach v súvislosti s touto povinnosťou sú ustanovené zákonom (čl. 44 ods. 5 Ústavy Slovenskej republiky). Ochrana kultúrneho dedičstva je verejným záujmom, čo vyjadruje aj Deklarácia Národnej rady Slovenskej republiky v uznesení č. 91/2001 Z. z., pričom Slovenská republika je tiež v tejto oblasti viazaná medzinárodnými svetovými a európskymi dohovormi o ochrane kultúrneho a prírodného dedičstva.

V zmysle ustanovenia § 27 ods. 1 pamiatkového zákona sa pod základnou ochranou kultúrnej pamiatky rozumie súhrn činností a opatrení vykonávaných na predchádzanie ohrozeniu, poškodeniu, zničeniu alebo odcudzeniu kultúrnej pamiatky, na trvalé udržiavanie dobrého stavu vrátane prostredia kultúrnej pamiatky a na taký spôsob využívania a prezentácie, ktorý zodpovedá jej pamiatkovej hodnote a technickému stavu.

Podľa § 27 ods. 2 pamiatkového zákona v bezprostrednom okolí nehnuteľnej kultúrnej pamiatky nemožno vykonávať stavebnú činnosť ani inú činnosť, ktorá by mohla ohroziť pamiatkové hodnoty kultúrnej pamiatky. Bezprostredné okolie nehnuteľnej kultúrnej pamiatky je priestor v okruhu desiatich metrov od nehnuteľnej kultúrnej pamiatky; desať metrov sa počíta od obvodového pláštia stavby, ak nehnuteľnou kultúrnou pamiatkou je stavba, alebo od hranice pozemku, ak je nehnuteľnou kultúrnou pamiatkou aj pozemok.

Vzhľadom na uvedené rozhodol správny orgán tak, ako je uvedené vo výrokovej časti tohto rozhodnutia.

Poučenie:

Podľa § 53 a § 54 ods. 1 a 2 správneho poriadku má účastník konania právo podať proti tomuto rozhodnutiu odvolanie na Pamiatkový úrad SR, Cesta na Červený most 6, 814 06 Bratislava v lehote do 15 dní odo dňa oznámenia rozhodnutia účastníkovi konania.

Toto rozhodnutie je preskúmateľné súdom až po vyčerpaní všetkých opravných prostriedkov.

Ing. arch. Pavol Ižvolt, PhD.
generálny riaditeľ

Príloha: Schematické vyznačenie národnej kultúrnej pamiatky na podklade katastrálnej mapy, mierka 1:930.

Rozhodnutie sa doručuje účastníkom konania verejnou vyhláškou na:

úradnej tabuli Obecného úradu Výrava

úradnej tabuli Pamiatkového úradu SR

webovom sídle Pamiatkového úradu SR – www.pamiatky.skcentrálnej úradnej elektronickej tabuli – www.slovensko.sk

Vyvesené dňa: .....

Zvesené dňa: .....

Potvrdené dňa: .....

Pečiatka a podpis: .....

Rozhodnutie sa doručuje – doporučene (el. poštou):

Obec Výrava, Výrava 100, 067 16 Výrava

Rozhodnutie sa doručuje – doporučene (po nadobudnutí právoplatnosti):

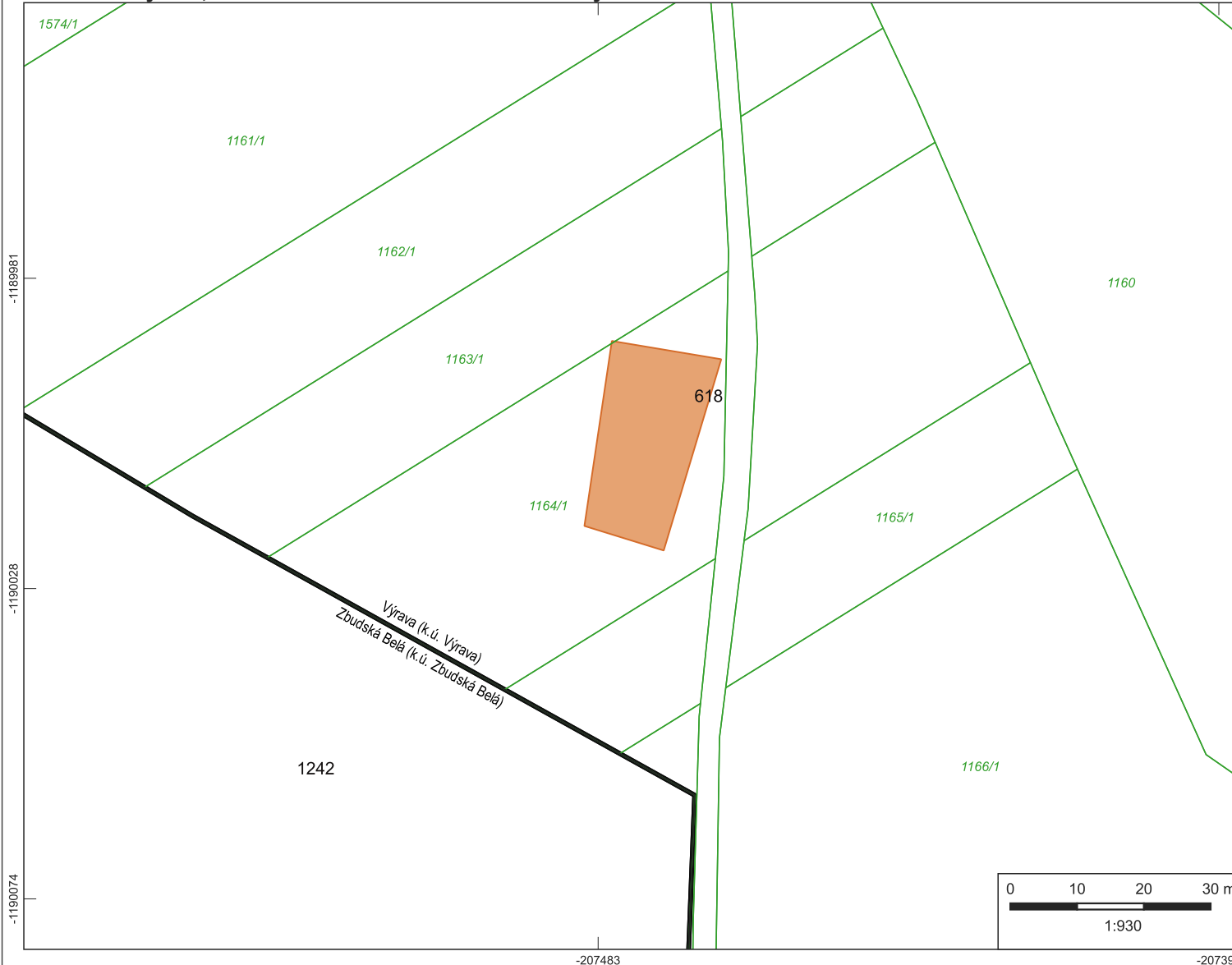
Okresný úrad Medzilaborce, Katastrálny odbor, Mierová 4, 068 01 Medzilaborce

Na vedomie:

Krajský pamiatkový úrad Prešov

Pamiatkový úrad SR – založenie do spisu (2x)

PRÍLOHA: Výrava, CINTORÍN VOJNOVÝ - Schematické vyznačenie NKP

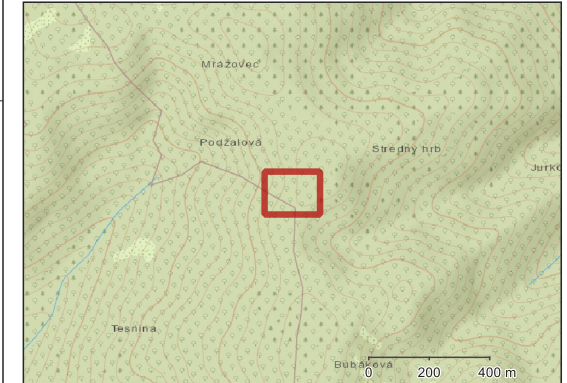

**PAMIATKOVÝ ÚRAD
SLOVENSKEJ REPUBLIKY**

ODBOR EVIDENCIE PAMIATKOVÉHO FONDU - PAMIS
Cesta na Červený most 3946/6, 814 06 Bratislava
www.pamiatky.sk, e-mail: uzpf@pamiatky.gov.sk

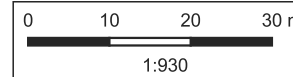
Dátum vyhotovenia výkresu: 2024-06-05
Vymedzené a vyhotovené v prostredí QGIS
Súr. systém: S-JTSK / Krovak East North (EPSG:5514)
Podkladové mapy © ÚGKK SR

Zobrazené administratívne územia:

Kraj:	Okres:	Obec:	Kat. územie
Prešovský	Medzilaborce	Výrava	Výrava
Prešovský	Medzilaborce	Zbudská Belá	Zbudská Belá

- Hranica katastrálneho územia
- Parcely reg. C
- Parcely reg. E
- Zlučkové čiary
- Vyhlasená národná kultúrna pamiatka

Názov NKP	Názov PO	Pamiatková rezervácia	Pamiatková zóna	Ochranné pásmo	Katastrálne územie	Parcela reg. C	Parcela reg. E
CINTORÍN VOJNOVÝ	CINTORÍN VOJNOVÝ				Výrava	618	1163/1, 1164/1